

برنامه نوردهی قناری

نوردهی صحیح و مناسب در طول سال، یکی از مهمترین عواملی است که یک پرورش دهنده قناری موفق باید با این موضوع آشنایی کافی را داشته باشد. و این موضوع در امر پرورش قناری اهمیت بسیاری دارد و اگر نگوئیم اهمیت آن بیش از تغذیه قناری نیست کمتر از موضوع تغذیه هم نیست.

در این مقاله که توسط تیم تحقیقاتی قناری قم (متشکل از کارشناسان پرورش طیور، پیشکسوتان پرورش قناری و دامپزشک مجرب) تهیه شده است به موضوع نور و نوردهی مناسب سالیانه پرداخته شده است در این مقاله از 5 مقاله ISI با موضوع نور و تاثیر آن بر طیور استفاده شده است. تیم تحقیقاتی قناری قم به نتایج بسیار خوبی در این راه رسید که ان شاء الله در مقاله ای علمی در یکی از ژورنال های معتبر علمی به چاپ خواهد رسید و در این جا به بخشی از نتایج به صورت اجمالی و کلی اشاره خواهیم کرد و حوصله این متن خارج از ارائه همه نتایج به دست آمده است.

شناخت اجزا و طیف های نور

برای آشنایی با مبحث نور که بسیاردر پرورش قناری اهمیت دارد باید اول نور و طیف های نور را بشناسیم.

نور مرئی از طیف های زیادی و در دامنه 380 تا 750 نانومتر و بسامد 400 تا 700 تراهرتز و از رنگ قرمز تا آبی تشکیل شده است. اما طیور چشمان حساس تری نسبت به چشم انسان دارند و طیف مادون قرمز و فرابنفش تاحدودی برای طیور قابل درک و قابل مشاهده می باشد. و طیوری که در طبیعت و به صورت وحشی زندگی میکنند، از روی طیف نور فرا بنفش و فروسرخ جهت یابی میکنند و تغییر فصل ها را از روی این طیف های الکترومغناطیسی متوجه میشوند (دانشگاه آلبرتا 1998). و این صفت غریزی در قناری های امروزی که توسط پرورش دهندگان در قفس نگهداری میشوند هنوز وجود دارد و فصل ها را تا حدودی از روی امواج فروسرخ و فرا بنفش درمییابند. لذا از آنجایی که قناری ها تمایل دارند به طور غریزی در فصل بهار به تولید مثل پردازند و در فصل پاییز و زمستان استراحت کنند باید طیف ها نور خورشید را در این چهار فصل سال خوب شناخت.

از آنجایی که در کشور ما به علت عوامل آب و هوایی قناری را در فصل پاییز و زمستان و بهار برای تولید مثل انتخاب میکنند و در فصل تابستان و قسمتی از پاییز قناری به استراحت میپردازد باید شرایط طیف نور را در نظر بگیریم در زمان تولک باید طیف نور مانند زمستان باشد و طیف فروسرخ زیاد و فرابنفش کم باشد و برعکس در زمان تولید مثل باید شرایط را مانند فصل بهار تهیه کنیم یعنی طیف فروسرخ کم و فرابنفش زیاد باشد.

نکته دیگری که باید در نظر بگیریم تاثیر نور قرمز بر غده هیپوفیز قناری ماده و افزایش باروری ماده قناری است که تاییر آن بیش از قسمت اول است.

با توجه به نکات بالا تیم تحقیقاتی قناری قم توصیه میکند که در زمان تولید مثل از طیف نور نزدیک به قرمز + امواج فرابنفش استفاده شود.

شدت نور

نکته دیگری که باید در پرورش قناری به آن توجه کرد شدت نور است شدت نور باید به اندازه باشد.

شدت نور بیش از حد باعث کانیبالیسم و پرکنی قناری میشود و این موضوع پرورشدهندگان قناری را بسیار آزار میدهد.

شدت نور مناسب برای سالن قناری 200 لوکس است (20 فوت کندل) که در این شدت نور در فصل تولید مثل تا 250 لوکس باید برسد و در فصل تولک این شدت نور باید به 100 لوکس برسد.

شدت نور تاثیر مستقیمی بر به بلوغ رسیدن جوجه قناری ها دارد و هرچه شدت تابش بیشتر باشد جوجه قناری ها زودتر به بلوغ میرسند.

طول نور دهی (طول روز) یا فتوپریود

یکی از عوامل بسیار مهم در مبحث نور و نوردهی در پرورش قناری طول زمان نوردهی یا همان فتوپریودی است که بر ترشح هورمون های رشد و تولید مثلی بسیار اهمیت دارد

طول زمان نور (طول روز) مهمترین و تاثیر گذارترین عاملی میباشد که تا بحال به آن پرداختیم.

هرچه طول روز بیشتر شود سن بلوغ قناری کاهش میابد و هرچه طول روز کم شود سن بلوغ جوجه قناری افزایش میابد.

هرچه طول زمان نور زیاد شود غده هیپوفیز بیشتر تحریک شده و هورمون های تولید مثلی افزایش میابد و باعث افزایش بهره وری تولید مثلی میشود و اگر طول روز کم شود این فرایند برعکس رخ میدهد.

حداقل طول زمان نوردهی توصیه شده از طرف تیم تحقیقاتی قناری قم در فصل تولید مثل و آماده سازی برای تولید مثل 5/11 ساعت (آستانه تحریک نوری) میباشد و حداکثر ساعت طول روز 18 ساعت است و حداقل ساعت روشنایی در روز برای زمان تولک 8 ساعت و حداکثر ساعت روشنایی 11 ساعت است.

ما در اینجا برای ساده تر شدن کار پرورشدهندگان قناری در اینجا یک برنامه پیشنهادی ارائه می دهیم که امیدوارم مورد استفاده پرورشدهندگان قرار بگیرد:

ساعات برنامه	ساعت روشنایی	ساعت خاموشی	جمع ساعت طول روز
هفته های برنامه			
زمان تولک	6:00 صبح	17:00	11 ساعت روشنایی
هفته اول آماده سازی	6:30	18:00	11/5 ساعت روشنایی
هفته دوم آماده سازی	7:00	19:00	12 ساعت روشنایی
هفته سوم آماده سازی	7:00	20:00	13 ساعت روشنایی
هفته چهارم آماده سازی	7:00	21:00	14 ساعت روشنایی
هفته اول تولید مثل	7:00	21:30	14/5 ساعت روشنایی
هفته دوم تولید مثل	7:00	22:00	15 ساعت روشنایی

* پس از رسیدن به 15 ساعت روشنایی این زمان را تا آخر فصل تولید مثل حفظ میکنیم.

نکته ها

* جهت روشنایی سالن قناری میتوان از لامپ های مهتابی همراه با لامپ رشته ای تنگستنی استفاده نمود اما بهتر است از لامپ های پرورشی (لامپ های مخصوص سالن های پرورش که طیف نوری کامل دارند) استفاده نمود.

* طیور لامپ های فلورسنت را 30 درصد درخشنده تر از لامپ های رشته ای میبینند.

* طیور لامپ های کم مصرف فلورسنت را به صورت چشمک زن میبیند و چشم قناری را آزار میدهد.

* برای فصل تولید مثل بهتر است یک عدد لامپ فراینفش در سالن استفاده شود.

* در برنامه افزایش زمان نور دهی بهتر است نور سالن به صورت روزانه 8 تا 10 دقیقه افزایش یابد.

* برای مثال برای یک سالن پرورش قناری کوچک به اندازه 50 متر تقریباً 6 عدد لامپ مهتابی یک متری و 6 عدد لامپ رشته ای تنگستنی 100 وات لازم است.

* لامپ ها نباید مستقیم روی سر قناری نصب گردد و باید در راهرو های بین قفس ها نصب گردد.

* لامپ های روشنایی باید از روی آخرین قفس (بالاترین قفس) حداقل سانتی متر و حداکثر 1 متر فاصله داشته باشد.

****نکات زیادی در مبحث نور و نوردهی سالن قناری وجود دارد که از حوصله این مقاله خارج است و در مقالات آینده ان شاء الله بیان میگردد ****

منابع :

- 1- تاثیر طیف های نور بر طیور / دانشگاه آلبرتا / 1998
- 2- تاثیر نور قرمز بر تولید مثل طیور / رایینسون و همکاران / 1996
- 3- نوردهی در طیور (ترجمه دکتر مجتبی زاغری)
- 4- تولید مثل در پرندگان (ترجمه دکتر ضمیری)
- 5- ایزدی فرم (1, 1, 2001)، اندازه گیری شدت نور و تعریف محیط نوری، مرکز اطلاع رسانی مرغداران ایران (IP IRAN) نشریه چکاوک شماره 56
- 6- لیسون، ا. سامرز، ج. ترجمه پوررضا، ج. ا. نیک خواه (1382) ، نور، پرورش مرغ مادر
- 7- Robinson, F.E., and, A.R. Robert, 1999. Principles of photoperiod management in female broiler breeders. Quarterly Publication of Cobb-Vantress, Incorporated. Volume 1, NO7

نویسنده : مهندس مهدی بختیاری زاده

www.canaryqom.com